

Вояк УПА поетизував боротьбу за Україну

Під час мого перебування в складі березнівської делегації на батьківщині нашої почесної громадянки Маріанне Ріхтер ми мали можливість багато спілкуватись у сім'ях, які прийняли нас на погостини. Із вдячністю згадую розмови з її чоловіком Германом з родини судетських німців, яку після війни в числі 7 мільйонів поселенців примусово перемістили у визначені кордони Німеччини. Доля сім'ї Ріхтерів цікава тим, що вітчимом Маріанне був український письменник-емігрант Юрій Семенко, а в повення вона прихистила на певний час нашого земляка з Бистричі і організатора УПА Тараса Бульбу-Боровця до його пізнішого виїзду до української діаспори в Канаду. Серед десятка книг, люб'язно переданих мені Германом з особистої бібліотеки покійного Семенка, були і твори сучасних українських письменників. Серед них виявилися і три рукописні вірші, датовані 1984 роком за підписом "Іван" і місцем створення — місто Ткорген ім. Аттергау в Австрії.

Можна претензійно поставитись до віршового розміру рядків, до неузгодженості в римах, але головне — щирий патріотизм автора: "Українське я! Не цураюся цього, бо душа не дозволить на те". По віршу "В сорок другу річницю" з присвятою воякам УПА можна стверджувати, що автор — теж упівець, з націоналістів бандерівського крила. Однак він підкреслює: "Ми не банди, як брешуть москалі, ми військо української держави". Епіграфом вірша із восьми строф вибрано Шевченкові слова "Борітеся — поборете!". І закінчується він закличними рядками:

За Самостійну Соборну Державу
Юначу кров свою віддайте,
І, як Христос Ізраїля,
Україну кайдан позбувайте!

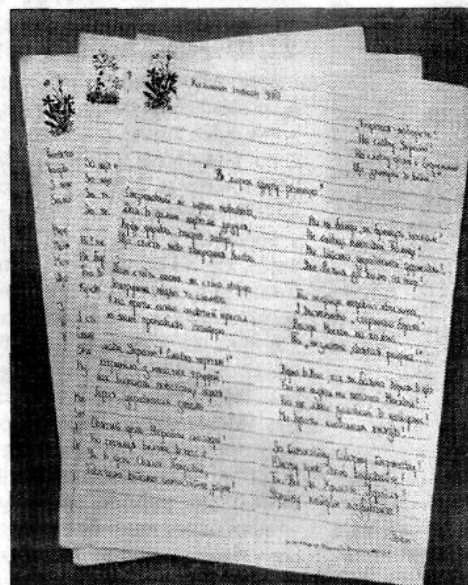
У вірші "Приказ "Батьківщини" Іван звертається до зневірених в національній ідеї: "Не будьте сміттям в інших народів, бо плачуть в могилах герої наші" і висловлює оптимізм, що борці за волю України, "нащадки великих, хоробрих князів", які силою історичної долі не зна-

йшли спокою і за рубезжем, повернуться в Україну, "як орли в гнізда", коли вона стане вільною. В сюжетній основі твору — емоції, "мов терно, прип'ялися моєї душі" від прощання зі старенькими батьками у Польщі. Можна тільки припускати, що це розставання було внаслідок зачистки від українців на східних кресах, можливо, в ході радянсько-польської операції "Вісла". Між іншим, тут теж у віршу діяли підрозділи УПА в кількісному складі близько двох тисяч. Актуально і на час сьгоднішніх воєнних випробувань українців звучать слова:

І не можу собі уявити,
Що людей так багато в нас є,
Які Краю не вмюють любити,
А для мене становить він все!

Слово Край подано з великої літери, отже під ним значиться Батьківщина, яка винесена і в назву вірша.

А ось назву вірша "Тюрма" взято в лапки, що означає несправжню в'язницю. Так автор оцінює емігрантське життя співвітчизників, які "внаслідок національного, релігійного та культурного пе-

реслідування", як підкреслює він у присвяті, були змушені покинути Батьківщину. Він закликає емігрантів не забувати "про козацьчину велику", не впадати в зажуру, бо "ще Батьківщина жива", "Україна є вічна", і в підходящий час "підем край наш визволяти". Отож задумуєшся: якби його часові межі співпали з нашими, Іван міг би стати і учасником Революції Гідності і воїном-оборонцем в операції АТО. Націоналістичне гасло "Слава Україні! Героям слава!", які він наводить в одному з віршів, стали в наш час патріотичним вітанням.

І насамкінець деякі спірні міркування про особистість Івана. Якщо припустити, що його вірші залишились у сім'ї Ріхте-

рів як часточка з архіву Бульби-Боровця, який розійшовся по багатьох адресах замість того, щоб бути сконцентрованим в єдиному музейному зібранні в Україні (можливо, в Бистричах чи Олевську), то може напрашуватись висновок, що він починав боротьбу у бульбівців. Адже сама УПА була організована нашим відомим земляком з Бистричі ще на початку війни зі схвалення українського уряду в екзилі. Бандерівці перебрали її назву і вступили в бойові дії пізніше від Попрови 1942 року, а перший крупний бій з гітлерівцями на Рівненщині зафіксовано в лютому 1943 року у Володимирецькому районі. Відома і перестрілка бандерівців з бульбівцями між Сосновим і Віллею. Більш чисельна і потужна військова потуга хотіла підпорядкувати ранішу. І, мабуть, мав рацію Бульба-Боровець, розпустивши свою Повстанську армію, аби не протистояти у національно-визвольній боротьбі, а вояки вже індивідуально вирішували, чи переходити до радикалізованих бандерівців.

Однак більш схоже, зважаючи на датування віршів, що вони з архіву Юрія Семенка, який тісно співпрацював з українськими національно-культурними товариствами в Баварії, і що віршова спадщина була йому передана як відомому літератору і публіцисту. На користь другої версії свідчить і те, що аркуші з рукописними віршами є ксерокопіями, отже, поширювались в українській діаспорі. А, можливо, й сам Іван — наш поліський земляк?

Петро ЖЕЛІНСЬКИЙ.

